

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2675/2551

นางละมุล เอี่ยมเอิบหรือแก้วสำฤทธิ์ กับพวกโจทก์ นางสิน เอี่ยมเอิบจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 850, ป.พ.พ. มาตรา 193/30, ป.พ.พ. มาตรา 375, ป.พ.พ. มาตรา 374, ป.พ.พ. มาตรา 193/9

ย่อ / หลักกฎหมาย

ฎีกาของจำเลยที่ว่า โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ไม่ได้นำคดีมาฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ ส. ถึงแก่ความตาย คดีของโจทก์ทั้งสี่จึงขาดอายุความ เป็นการฎีกาในทำนองว่าคดีของโจทก์ทั้งสี่ขาดอายุความในเรื่องมรดก ซึ่งจำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ไว้ คงให้การต่อสู้ไว้เฉพาะอายุความในเรื่องสัญญา จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย บันทึกหลังทะเบียนการหย่าระหว่างโจทก์ที่ 1 กับ ส. ที่ระบุว่าบ้านพร้อมกับที่ดินปลูกสร้างบ้านยกให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 บุตรทั้ง 3 คน เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความและเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอก ตาม ป.พ.พ. มาตรา 850 และมาตรา 374 โจทก์ที่ 1 ในฐานะคู่สัญญามีสิทธิเรียกให้ ส. ลูกหนี้ชำระหนี้ด้วยการโอนที่ดินพิพาทให้แก่บุตรทั้งสามได้และสิทธิเรียกร้องอันเกิดจากสัญญาประนีประนอมยอมความกฎหมายไม่ได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะจึงตกอยู่ในบังคับของมาตรา 193/30 มีอายุความ 10 ปี นับแต่วันทำสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 เป็นบุคคลภายนอกที่จะได้รับประโยชน์จากสัญญาระหว่างโจทก์ที่ 1 กับ ส. ซึ่งสิทธิเรียกร้องของบุคคลภายนอกดังกล่าวกฎหมายไม่ได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 และสิทธิของบุคคลภายนอกย่อมเกิดมีขึ้นตั้งแต่เวลาที่แสดงเจตนาแก่ลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้นตามมาตรา 374 วรรคสอง เมื่อโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 แสดงเจตนาต่อ ส. ผู้เป็นลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญาโดยให้โอนที่ดินพร้อมบ้านตามสัญญาให้ตนเมื่อต้นปี 2534 โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 จึงอาจใช้สิทธิเรียกร้องให้ ส. โอนที่ดินพร้อมบ้านตามสัญญานับแต่เวลาที่แสดงเจตนาดังกล่าวซึ่งนับถึงวันฟ้องวันที่ 9 เมษายน 2542 ยังไม่เกิน 10 ปี โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ได้แสดงเจตนาต่อ ส. ผู้เป็นลูกหนี้ตามสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกแล้ว ส. ไม่อาจเปลี่ยนแปลงหรือระงับสิทธิของโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ในภายหลังได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 375 ส. จึงไม่มีสิทธิยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลย โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ฟ้องขอให้เพิกถอนการโอนให้โดยเสนหาระหว่าง ส. กับจำเลยได้

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสี่ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2511 โจทก์ที่ 1 กับนายสง่าจดทะเบียนสมรสกัน มีบุตร 3 คน คือโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ในระหว่างสมรสโจทก์ที่ 1 กับนายสง่าร่วมกันซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ 11451 ต่อมาวันที่ 29 กันยายน 2531 โจทก์ที่ 1 กับนายสง่าจดทะเบียนหย่ากันโดยทำบันทึกตกลงยกที่ดินพิพาทดังกล่าวพร้อมบ้านเลขที่ 11/1 ให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 และโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ได้แจ้งให้นายสง่าโอนที่ดินพร้อมบ้านให้ตามสัญญาแล้ว นายสง่าขอผิดผ่อนหลังจากนั้นนายสง่ามาจดทะเบียนสมรสกับจำเลยและยกที่ดินพิพาทพร้อมบ้านดังกล่าวให้แก่จำเลย ต่อมานายสง่าถึงแก่ความตายโจทก์ทั้งสี่ติดต่องานให้จำเลยโอนที่ดินและบ้านพิพาทดังกล่าวแก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 แต่จำเลยเพิกเฉย การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ได้รับความเสียหาย ขอให้เพิกถอนนิติ

กรรมการยกให้ที่ดินระหว่างนายสง่ากับจำเลยเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2537 ขับไล่จำเลยและบริวารออกจากที่ดินโฉนดเลขที่ 11451 ตำบลบางแก้ว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง และบ้านเลขที่ 11/1 ตำบลบางแก้ว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ให้จำเลยในฐานะผู้ครอบครองทรัพย์สินของนายสง่าจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อจำเลยในโฉนดที่ดินพิพาทมาเป็นของโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 และส่งมอบโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 หากไม่สามารถปฏิบัติได้ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา หากจำเลยไม่สามารถปฏิบัติได้ให้จำเลยชดใช้เงินจำนวน 212,000 บาท จำเลยให้การว่า โจทก์ทั้งสี่ไม่มีอำนาจฟ้องเนื่องจากสัญญาแบ่งทรัพย์สินระหว่างนายสง่ากับโจทก์ที่ 1 เป็นสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกผูกพันระหว่างคู่สัญญา จำเลยเป็นภริยาของนายสง่าโดยชอบด้วยกฎหมาย และนายสง่าโอนที่ดินให้แก่จำเลยโดยความสุจริตและเสียค่าตอบแทนสัญญาแบ่งทรัพย์สินระหว่างโจทก์ที่ 1 กับนายสง่าทำเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2531 โจทก์ทั้งสี่มีได้ฟ้องเรียกร้องภายใน 10 ปี นับแต่วันทำสัญญา ฟ้องโจทก์ทั้งสี่จึงขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ให้เพิกถอนนิติกรรมการยกให้ที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 11451 ตำบลบางแก้ว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2537 ระหว่างนายสง่ากับจำเลย ให้จำเลยและบริวารออกจากบ้านเลขที่ 11/1 ตำบลบางแก้ว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง และที่ดินโฉนดพิพาทดังกล่าว ให้จำเลยในฐานะทายาทของนายสง่าจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อจำเลยในโฉนดที่ดินพิพาทมาเป็นของโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 และส่งมอบโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 หากไม่สามารถปฏิบัติได้ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา หากจำเลยไม่สามารถปฏิบัติได้ให้จำเลยชดใช้เงิน 212,000 บาท ให้จำเลยชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความให้ 6,000 บาท จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน ให้จำเลยใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ 5,000 บาท แทนโจทก์ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงที่โจทก์ทั้งสี่และจำเลยไม่ฎีกาโต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ว่า โจทก์ที่ 1 กับนายสง่าเคยเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีสินสมรสร่วมกันเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 11451 ตำบลบางแก้ว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง และบ้านเลขที่ 11/1 ที่ปลูกอยู่บนที่ดินดังกล่าวตามเอกสารหมาย จ.1 ต่อมาเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2531 โจทก์ที่ 1 กับนายสง่าได้จดทะเบียนหย่าโดยทำบันทึกหลังทะเบียนการหย่าระบุว่ายกบ้านเลขที่ 11/1 ตำบลบางแก้ว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง พร้อมทั้งที่ดินที่ปลูกบ้านดังกล่าวให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ซึ่งเป็นบุตรตามเอกสารหมาย จ.2 และเมื่อต้นปี 2534 โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ได้ติดต่อกับนายสง่าให้โอนที่ดินแก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 แล้วนายสง่าเพิกเฉย อันเป็นการแสดงเจตนาต่อนายสง่าว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญาเอกสารหมาย จ.2 แล้ว ต่อมานายสง่าได้จดทะเบียนสมรสกับจำเลยและนำจำเลยเข้ามาอยู่กินในบ้านเลขที่ 11/1 ตำบลบางแก้ว อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง และเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2537 นายสง่าได้จดทะเบียนยกที่ดินโฉนดเลขที่ 11451 เฉพาะส่วนของนายสง่าให้แก่จำเลยตามเอกสารหมาย จ.4 แล้วนายสง่าถึงแก่ความตาย เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2541 คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่า คดีโจทก์ทั้งสี่ขาดอายุความหรือไม่ โดยในข้อที่จำเลยฎีกาว่า โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ไม่ได้นำคดีมาฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่นายสง่าถึงแก่ความตาย คดีของโจทก์ทั้งสี่จึงขาดอายุความ เป็นการฎีกาในทำนองว่าคดีของโจทก์ทั้งสี่ขาดอายุความในเรื่องมรดก ซึ่งจำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ไว้คงให้การต่อสู้ไว้เฉพาะอายุความในเรื่องสัญญา จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ส่วนที่จำเลยฎีกาต่อไปว่า บันทึกหลังทะเบียนการหย่าเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความและเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์

บุคคลภายนอกโจทก์ทั้งสี่ไม่ได้นำคดีมาฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่โจทก์ที่ 1 กับนายสง่า จดทะเบียนหย่ากัน คดีของโจทก์ทั้งสี่จึงขาดอายุความนั้น เห็นว่าบันทึกหลังทะเบียนการหย่า เอกสารหมายเลข 2 ที่ระบุว่าบ้านเลขที่ 11/1 ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง พร้อมกับที่ดินปลูกสร้างบ้านยกให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 บุตรทั้ง 3 คนนั้น เป็นสัญญา ประนีประนอมยอมความและเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 850 และมาตรา 374 โจทก์ที่ 1 ในฐานะคู่สัญญามีสิทธิ เรียกให้นายสง่าลูกหนี้ชำระหนี้ด้วยการโอนที่ดินพิพาทให้แก่บุตรทั้งสามได้และสิทธิเรียกร้องอัน เกิดจากสัญญาประนีประนอมยอมความกฎหมายไม่ได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะจึงตกอยู่ใน บังคับของมาตรา 193/30 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีอายุความ 10 ปี นับแต่วัน ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับนายสง่าเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2531 นับถึงวันฟ้องวันที่ 9 เมษายน 2542 เกิน 10 ปี คดีของโจทก์ที่ 1 จึงขาดอายุความ ส่วนโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 เป็น บุคคลภายนอกที่จะได้รับประโยชน์จากสัญญาระหว่างโจทก์ที่ 1 กับนายสง่า เป็นกรณีสัญญาเพื่อ ประโยชน์บุคคลภายนอกซึ่งสิทธิเรียกร้องของบุคคลภายนอกดังกล่าวกฎหมายไม่ได้บัญญัติ อายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องใช้อายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 และสิทธิของบุคคลภายนอกย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่เวลาที่แสดงเจตนาแก่ลูกหนี้ว่าจะถือเอา ประโยชน์จากสัญญานั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 374 วรรคสอง เมื่อ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 แสดงเจตนาต่อนายสง่าผู้เป็นลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จาก สัญญาโดยให้โอนที่ดินพร้อมบ้านตามสัญญาให้ตนเมื่อต้นปี 2534 โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 จึงอาจใช้ สิทธิเรียกร้องให้นายสง่าโอนที่ดินพร้อมบ้านตามสัญญานับแต่เวลาที่แสดงเจตนาดังกล่าวซึ่งนับถึง วันฟ้องวันที่ 9 เมษายน 2542 ยังไม่เกิน 10 ปี คดีของโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 จึงไม่ขาดอายุความ คดี มีปัญหาวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยรับโอนที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของนายสง่าโดยสุจริตและเสีย ค่าตอบแทนหรือไม่ เห็นว่า ตามหนังสือสัญญาให้ที่ดินเฉพาะส่วนเอกสารหมายเลข 4 ข้อ 4 ระบุ ชัดเจนว่า ให้เฉพาะที่ดิน สามไร่ให้ภริยาชอบด้วยกฎหมายโดยเสนหา จึงเป็นการให้โดยไม่มี ค่าตอบแทน ข้อที่จำเลยนำสืบว่า จำเลยได้ยืมเงินจากนายสง่าไปไถ่ถอนจำนองจำนวน 50,000 บาท นั้น ก็ได้รับความจากนายสง่าพยานจำเลยเบิกความว่า นายสง่าเป็นผู้มาขอกู้เงินจากพยานเพื่อ ไปไถ่ถอนจำนองโดยมากับจำเลย ทั้งตามสารบัญญัติจดทะเบียนเอกสารหมายเลข 1 ก็ระบุว่า นายสง่า กับโจทก์ที่ 1 เป็นผู้ไถ่ถอนจำนองเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2534 แสดงว่านายสง่าเป็นผู้ไถ่ถอนจำนอง ก่อนยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยเป็นเวลาถึง 2 ปีเศษ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยรับโอนที่ดินพิพาท จากนายสง่าโดยไม่เสียค่าตอบแทน ดังนั้นเมื่อโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ได้แสดงเจตนาต่อนายสง่าผู้เป็น ลูกหนี้ตามสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกเอกสารหมายเลข 2 แล้ว นายสง่าซึ่งเป็นลูกหนี้ตาม สัญญาก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงหรือระงับสิทธิของโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ในภายหลังได้ ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 375 นายสง่าจึงไม่มีสิทธิยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลย โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ขอให้เพิกถอนการโอนให้โดยเสนหาระหว่างนายสง่ากับจำเลยได้ ฎีกาของจำเลย ฟังขึ้นบางส่วน" พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องของโจทก์ที่ 1 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตาม คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์ที่ 1 กับจำเลยทั้งสามศาลและ ระหว่างโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 กับจำเลยชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สถิตย์ ทาวุฒิ · จรัส พวงมณี · พงษ์ศักดิ์ วีระเสถียร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2675/2551>